

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیانی
(۱۵۰) خارج ایچون سنه لکی
۳۲۵ غروشد.

نسخه سی ۵ غروشد .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشد
سنه لکی ۵۲ عدد .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خائنده

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولنور . درج ایدله یین
یازیلر اعاده اولنماز .

الکنتالک

۱۳۳۰

آدره من تبدیلنده ایریجه
۵ غروش کوندرملیدر .

مکتوبلرک امضالری واضح
واوقوناقلی اولمسی و آبونه
صره نومروسنی محتوی
بولونمسی لازمدر .

ممالک اجنیه ایچون آبونه
اولانلرک / آدرس لرینک
فرانسیزجه یازلمسی رجا اولنور .

پاره کوندردلیکی زمان نهیه
دائر اولدیغی ییلدیرلمسی
رجا اولنور .

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

باش محرر
محمد عاکف

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

و آنحق و کنديسنه يارديم ايتك ، اهالى به حریت اعطاسی خصوصنده
کنديسنه مخالفت ايدنلره قارشى كلك ايجون بو قوه بحريه نك
تونس صولرينه سوق اولونديغى ، بيان ايتمش و جواب ايسته مشلردى .
فرداسى كون انكلتره قونسولوسى ده فرانسز قوماندانك بياناتنى
تأمين ايدن بر نوطه تقديم ايتمش اولديغندن تونس اميرى ايسته دكلرينى
ياقمقدن باشقه بر چاره بولاماش ، شيخ الاسلام (محمد بايرام)
۱۲۷۴ سنه سنك ۲۰ محرم چهارشنبه كوفى مطلوب اولان نظامك اسلامه
منافى اولماديغه دائر فتوى و برمشدى . بونك اوزرينه قامه آليان
اون بر ماده لك بر عهدنامه اهالى به تعميم اولومشدر . بو عهدنامه ده
ده نيلىوركه :

۱ - بلا تفریق جنس و مذهب تونس امارتنده مقيم اولانلرك
كافه سنك اموالى ، اديان وارواحي مصوندر .

۲ - اهالىك كاهسى و بركو و رسوماتى تاديه ايتكمده متساويدر .
۳ - مسلمانلرله اهل ذمت معاملات عدليه و سائر حقوق
بشريه ده متساويدر .

۴ - اهل ذمت دينى تبديله اجبار ايدملرلر . آينلرينى اجرا ده
سربستدرلر .

۵ - اهالى اردوده خدمته مجبور دكلدرلر . آنحق معين بر
مدت ايجون قرعه اصوليله و قوانين عسكريه موجبنجه خدمت عسكر بهلرينى
ايفا ايدرلر .

۶ - اهل ذمت حقنده صادر اولاجق احكامك تقريرى ائناسنده
كبراي اهل ذمت حاضر بولونور .

۷ - مسلمانلردن ردول متحابه تبعه سندن متشكل تجارى بر
مجلس تجارت عائد دعولى رؤيت ايدر .

۸ - احكام عرفيه و قوانين حكيميه نظر بنده مسلمانلرله غير
مسلملر متساويدر .

۹ - تجارت قابوسى آچيقددر . بر ملت ديكر ملته ترجيح اولونماز .
۱۰ - تونس كئلر قوانين مملكته تبعه ايستدكلرى ايشلرله مشغول
اولا بيلرلر .

۱۱ - اجييلر ، تبعه مملكته كى اراضى ، عقارات آلا بيلمك حقى
حائزدرلر .

بو عهدنامه اهالى به قرائت اولونمش ، هر كس ممنون اولمش ، فرانسه
قونسولوسى ، اميرى مدح و ستايشه غرق ايتمشدر .

بو حادثه دن بر سنه صوكره (امير محمد) ك يرينه برادرى
(محمد صادق بك) كچمش ، برادرينك وعد ايتديكى هر شينى اتمام
ايدمككنى تعهد ايتمشدر . امير محمد صادق تونسك مختلف يرلرنده
تشكيلات عدليه وجوده كتيرمش و پايختنده اوتوز اعضاسى اهالى

ابتداد ايدرك اوكا معنى ويرر ، حياتك بوتون فناقلىرينك فوقنده در .
نفسه حضور و طهارت ، سعادت و رفاه بخش ايدر . بومعنى حياتك
محصولى ، جانلى بر محصولدر . كنجلر بيشاب دوشونجه ، عسكر
مخرج اولونجه ، ثروت زائل اولوب ده غرور ، ذلته انقلاب ايدنجه ،
وقايحك مبدوليتى ايجنده حقيقت ، تمايلاتك تضادى آره سنده آهنگ
طليله قلب بشر فرياد ايدنجه اونك لزرى حس اولنور . قيمتى ،
يغينلرجه مواد طويله مقده دكل ، مطالب روحيه يي تظمين ايتكمده در .
بعض شيلر واردركه بلكه من . جارشيده لك مساعد موقعى اشغال
ايتك ايجون يورومك ، قوشمق ، آتيلمق مجبور يتدمه سكر . پشنده
قوشديغكز فرصتلى باقلامق ايجون اعصابكزى كره ، اوغراشير
طورور سكر . فقط مفكوره لر واركه حياتله كورابه اويونى اوينمايور .
بونلر تخم ايكن چيچكله نير ، چيچكلندكدن صوكره ميوه ويرر . بونلر
كاله ايرمك ايجون لايتاهى بر ساحه به ، آسمانك ضياسنه محتاجدر .
بونلرك ثمراتى حقارت واهال سندنلرينى بي پروا كچيرر . بونلرك
صدرنده عصرلرك ايشينى ، ييلدزلرك سكونى مدخر اولان شرق
و شرق مفكوره لرى ... طور مقسرين قوشان غربى تا كوكمى طيفانوب
طورونجه به قدر بلكه بيلير . اوروپا ، قوشيوركن عرصه سنك بچره سندن
تارلاسنده كى محصولى بچن كويلينك بك يواش قيميلد اديغى ، بناء عليه
كويلي يي كرده يير اديغى طن ايد ييور . فقط بوسرعت سيران بر منتهايه
وارنجه آج قلبلر غذا طليله قيورانيور و اوزمان كوشن آلتنده
محصولاتى بچن كويلوبه متواضعانه بر طور ايله كيديور . شرق ده
غربى بويلاجه بلكه چكدر .

تونس مسلمانلرينك مطالبى

۱۲۵۳ سنه هجر بنده تونسك زمانه وضع يدايدن (امير
احمد بك) حكمدارلق مقامه كلبدن اول فرانسى زيارت ايتمش ،
عصرى مدنيتك ترقياى كورمش اولديغندن مملكتنك اداره سنى
اله آلا دينى زمان تونسده بر طاقم اصلاحه باشلامش ، اردوسنى
ودوناماسنى تنظيم ، معارفى نشر و تعميم ايجون چالشمشدى . (احمد
بك) . خلف اولان (محمد بك) زمانده مملكته داخلنده بر طاقم
شورشلر وقوع بولمش ، اهالى واليلرك ظلم سندن شكيت ايدرك خارجك ،
بالخاصه فرانسه نك تشويقيله قانون اساسى و مشروطيت ايستامشلر ؛
بناء عليه (تونس) ده اهالى آره سنده بر طاقم مجادله لر وقوع بولمشدى .
فرانسه بو فرصتن بالاستفاده تونسك ايشلرينه مداخله ايدرك
۱۲۷۴ سنه محرمك مباديسنده تونس به دونانما كوندرمش ،
بو دونانماك قوماندانى واركان حريه سى رئيسى تونس امير به كوروشمشلر

طرفین انتخاب، دیگر اوتوزاعضائی حکومت طرفین تعیین اولونان آلتش اعضادن متشکل بر مجلس عالی تأسیس ایتش؛ مملکتہ عدالت حکمران اولمشدر. فقط بو دور حضور اوزون بر زمان دوام ایتیمیرک مملکتک داخلندہ بالخاصہ مالی بحرانلردن طولانی درلو درلو اغتشاشلر وقوع بولدیغندن، قبائلک بر قسمی اعلان عصیان ایتدیگندن (فرانسہ) بو فرصتدن بالاستفادہ کویا عصیانلری باصدیرمق ایچون تونسہ مداخلہ ایتش و ۱۸۸۱ سنہ میلادیسنده تونسہ اردوسنی سوق ایتمکلہ اورایہ حاکم اولمشدر.

فرانسہ نک تونسہ تعقیب ایتش اولدینی سیاست استملاک سیاستیدر. اہالی نک بعض اراضی بی صائین آلامامسی ایچون قانونلر وضع اولونمش؛ اوقاف اسلامیہ بیلہ آل اوزادیلہرق عدالت و دیانتہ منافی ہرشی پایلمشدر. اوقاف اسلامیہ استملاک ایدلمش، صایلمش، مؤسسات دینیہ نک احتیاجی تأمین اولونمامش وانہدامہ معروض بیراقلمش، بونلرک یرینہ بر طاقم یکی مکتبلر تأسیس اولونارق اورادہ عربچہدن زیادہ فرانسزجہ نک تعلیمہ اہمیت ویرلمش، خلقتک دینی و ملی غیرنی سوندورمک و اونک یرینہ فرانسیسی، فرانسنک مدنیت و ادبیاتی اقامہ ایتک ایچون ہرشی پایلمش؛ محاکم شرعیہ نک بر قسمی تعطیل ایدلمش، بر قسمنک درجہ سی ایندیرلمش، تونسک خزینہ مالہ سندن خریستیانلر ایچون کلیسار انشا اولونمش، کلیسا مأمورینہ معاشلر باغلامش، مملکتک الکہم مأموریتلری فرانسلرہ ویرلمش، مسلمانلرک بر جوق املاکی درلو درلو حیلہ لرلہ فرانسلرہ و یهودیلرہ دورایدلمشدر. خلاصہ مسلمانلر مملکتلرندہ اقدی ایکن کولہ اولدیلر.

تونس اہالیسی ایکی میلیونہ بالغدر. بونلر قرطاجہ یلر، بربریلر، عربلر، اندلسدن ہجرت ایدن مسلمانلردن متشکلدرلر. یهودیلرک عدی (۶۸۰۰۰) دن عبارتدر. بونلرک فرانسلر تزدندہ موقعی یک معتبردر.

فرانسلرک تونسہ سیاحتی ایضاح ایتدیگمز شکلہ اونوز سنہ دوام ایتمشدر.

وقتا کہ طرابلس غرب حربی وقوع بولدی، اسلام عالمی بردن برہ سیلکیندی. مشرق و مغربدکی بوتون مسلمانلردہ بر انتباہ کورولدی. ہندستان، مصر، تونس بوانتباہدن نصیبہ دار اولدی. بالخاصہ تونس طرابلس غربک قومشوسی اولدیغندن ایتالیا نک بو اسلام اولکسنہ تجاوزی الک جوق تونس افکار عمومیہ سی صارصمشدی.

طرابلس غرب محاربہ سی بالقان حربی تعقیب ایتدی. شرقیلرک غربیلرہ قارشی بسلہ دکلری کین آرتدقجہ آرتدی. بالقان آتشلری سونمہدن حرب عمومی وقوع بولدی. او زمان آوروپالیلر حاکمیتلری آلتشدہ یاشایان ملتلری الدائمق یولنی طوتہرق حربہ آنجق ضعیف ملتلری قورتارمق، اقوام محکومہ بہ حریت بخش ایتک ایچون کیردکلرینی بیان ایلہ محاربہ بی مظفریتلہ ختامہ ایردیردکن صوکرہ استملاک سیاستدن فراغت، اقوام محکومہ بہ استقلال و حریتلرینی تأمین ایدہ جکلرینی تہذیب ایتشلردی. تونسلیلردہ سائر ملتلر کی بوتہداتہ آلامشیلر و متفقہ حرب اٹانسدہ ہر معاونتی ابدال ایتشلر، متفقہ اوغورندہ ہر فداکارلہ قاتلامشلردی. تونسلیلردن محاربہ بہ (۶۵,۰۰۰) عسکر اشتراک ایتش و بونلردن (۴۵,۰۰۰) ی مقتول و مجروح دوشہ شدی. فقط حرب عمومیہ فرانسنہ نک احراز ظفر ایتہ سی ایچون (۴۵,۰۰۰) اولادینی ویرمش اولان تونسک نائل اولدینی مکافات حربک ختامی متعاقب (تونس) دہ ادارہ صرفیہ نک اعلانی ایدی. استقلال و حریت وعدلری ایسہ کاملاً اونودولدی و تونسلیلرک بوتون فداکاراقلری ہدر اولدی. مع مافیہ تونسلیلر نومید اولمادیلر. بالعکس وحدت ملیہ لرینی تقویہ ایدرک مجادلہ بہ، غزتہ لر نشریہ، حر قونغرہ لر عقدینہ، بوتون دنیاہ دعوالرینی مدافعہ ایتک، فرانسنہ پایختنہ ہیٹلر کوندرمکہ بالادیلر.

تونسلیلر د، والرینی مدافعہ و حقلرینی احقاق ایتک اوزردہ (پارس) کوندزدکلری ایلک ذات الک بنام علمای اسلامیہ ذن شیخ (عبدالعزیز الثعالی) در. مشارالیہ ہر نہ قدر فرانسنزجہ لسانہ واقف دکسہدہ احتیاجات عصریہ بہ تمامیلہ واقفدر. مصردہ، شامدہ، عربستاندہ، برمدت مدیدہ بولونمش، استانبولدہ قامت ایتش، ہندستانہ کیتش، جاوہ، سنغاپور، وسائر ہند آطہ لرندہ تدقیقاتدہ بولونمش، ہر یردہ اکابر رجال ایلہ طایشمیش کوروشمش، مسلمانلرک احوالی تدقیق ایتش، صوکرہ مملکتی اولان تونسہ عودت ایدرک اورادہ ابدال فعالیت ایتمشدر. تونسلیلر مشارالہی ۱۹۱۹ سنہ سندہ پارسہ کوندردکن صوکرہ ۱۹۲۰ سنہ سندہ ایکنجی برہیئت اولارق استاد (احمد صافی) ریاستدہ دیگر برہیئت کوندرمشلر و بو ہیٹلر فرانسنہ خارجہ نظارتی طرفین قبول ایدلمشدر. ہیٹ مطالب آتیہ بی درمیان ایتمشدر:

۱ — تونس اہالیسنک کمال سربستی ایلہ انتخاب ایدہ جکی بر مجلس ملی تأسیسی،

۲ — تونسک مقدراتی بو مجلسک ادارہ ایتہ سی،

۳ — قوای ثلاثہ نک تفریق،

۴ — حریت کلامیہ نک تماماً تأمین؛

فسق و فجور عاملاری

استانبرلده کی سقوط اخلاق کوندن کونه آرتهرق کنجلیکی وعاله حیاتی بوس بوتون تخریب ایده جک فجیع بر شنگله کیردیکنی کورن بعض فضیلتپرور خاغلر ، بوسقوطک عاملاری آره سنده روس قیزلرینک چوق مهم تأثیری اولدیغنی نظر دقه آله رق بو عفت وعصمت قاتلارینک استانبولدن تبعیدی حقنده قرق ، الی قدر امضا ایله آتیده کی محضری پولیس مدیریته ویرمشلردر :

« بر جوق فدا کارلقلر و وسیع بشرک فوقنده جانسپارانه و خدا پسندانه غیرتله سایه سنده استقبال هنوز تحت امنیت کیرمه ک باشلایان مقدس تورک وطننک آتییسی آناتولی مجاهدین محترمه سنک قورمش اولدقلری صاغلام اساسلار اوزرنده تأمین و ادامه به مأمور اوله جق انسال اخیر و مستقبله نك بو کار مهمده موفق اوله ماملرندن بحق اندیشناک اولان زرده واضع الامضا استانبولک تورک قادینلری کال سوزشله عرضه جراتیاب اولدیغنی بوجه آتی خصوصیات اوزرنده اهمیتله نظر دقت دولترینی جلب ایدر . موندروس متارکسینی متعاقب مملکتیزی استیلا ایله اولمریزی اشغال ، ارککارمک بر قسمی توقیف ، حبس ، حتی نفی و تقریب ایدن دشمن قوتلری داخلده تدارک ایتدکلری شوره کارلر ایله برلکده اسلام عناصرینه ظلم و تعدی اجراییله ایمان ملیمیزی ، مادی و معنوی قوتلریمیزی آزمدیکی ، حتی بالعکس بو مظالم سایه سنده قوای مادی و معنویه مکزک بوسبوتون کسب رضایت ایتدیکنی کورده نك نهایت بولشه ویک آقینی اوکندن قورتولوب قاچان روس انقاض استبدادی بر عامل شر و فساد اولقی اوزره استانبولک نزه محیطنه صوقق . ارتکاب ایتدی .

فی الحقیقه عرفا کندیلرینه اک یاقین اقوامک بیله کندی طرفلرینه قبولدن احتراز ایلدیجی بوشمال دوکونتووی طوبراقلریمزه آیاق آتدقلری مشیوم کوندن بریدز قاریلرینک ، قیزلرینک جاذبه سی و ناموس و عفت حقنده کی طرز تلقیلرینک باشقلقی سایه سنده قوجه لریمز و اولادلریمزک قسم اعظمه حلول ایله جنایتلرک اک عظیم و اک منقورنجی ارتکابدن برآن خالی قالمایه رق مملکتده توطیکلرک النده ثروت نامنه نه قالمش سه بلع ایتش ، دشمن حسابنه جاسوسلای پاپه رق یوزلوجه ، بیکارجه اسلام خانمانی سوندرمش ، اوغلارمیزی زهرله مش ، قیزلرمزه سوء مثال اولمش ، خلاصه عصرلردن بری موسوقف اردولرینک یامغه موفق اوله مادلری تخریباتی شو بر ایکی سنه ظرفنده فضله سیله یامش و حالاده یامغه بولومشدر . بوکون نسل حاضری تشکیل ایدن اون سکیز الی اوتوز یاشنده کنجکلر آره سنده محض بوس روس قادینلرینک تخریبکار تأثیریه مورفین ، قوفاثین ، آتر ، کشول کی اولدیریمجی زهرلک احتیاد قاتلنه زبون اولمیان یوق کی در . هر درلو انضباط و صحنی مراقبه لردن آزاده اوله رق تجارت مذمومه لرینه دوام ایدن روس بار ، قافه شاننان ، لوقظه لرینک عددی یالکنر یك اوغلانک توندلن تقسیمه قدر اولان قیصه بر منطقه سنده بکرمی بشدن فضله در . برر مقتل عصمت اولان بو پرلده هر کیچه یوزلوجه کنج تورکاک صحت ، ثروت و ناموسی کرداب فلاکتیه سوروکلمکده در . کذلک هر جمیته صنوقولان بو مضر قادینلری کورده ، عمومی محافله اونلرله تماس ایتک مجبوریتنده قالان بعض تورک قیزلریده بولوت قادینلرک مملکتلرندن بیرتیق برلاسپاره ایله جیقوب بوکون اک آغیر اثوابلر ، اک کرانها مجوهرلرله عرض اندام ایتدکلرینی کوردیکه بو حال نسل مستقبلی یتشدیره جک اولان یارینکی آنارک اخلاقی اوزرنده فجیع بر عامل و مؤثر اولمده در .

٥ — بلدیة اعضاسنک حریت داخلنده انتخابی :

٦ — فرانسیزلرله تونسلیلرک حکومت مأموریتلرندن عینی معاشی استیفا ایتملری :

٧ — تونسلیلرک هر درلو مأموریتلره قبولی :

٨ — قابل زرع اولان اراضینک فرانسیزلرله تونسلیلر آره سنده بلا تفریق توزیجی .

بو مطالبک نه قدر معتدل اولدیغنی آشکاردر . انکلتزه بیله بو مطالبک اکثریسی هندستانده ویرمشدر .

اوصیره لرده هندستان خلافت هیئت یارسده بولونیوردی . خلافت هیئت تونسلی دینداشلرله طائشمنش واونلرک شرفه برضایت ویرمشدی . بو ضیافه سائر ممالک اسلامییه منسوب بر جوق مسلمانلرده اشتراک ایتمشلردی . تونسلیلرک بو هیئت یارسده بر قاچ هفته اقامت ایدک بو مطالبی مدافعه ایتش . بر قسم مسلمانلر بونلره مظاهرتده بولومش ، هندستانده ، مصرده ، انکلتزه و فرانسه ده انتشار ایدن مطبوعات اسلامییه بو مطالبی تأییداً مقاله لر نشر ایتمشلردر . اسلام عالمنک بو تشویشاتی تونسلیلرک غیرت و حماستی تزیید ایتش و بناء علیه تونس علما ، اشراف ، تجار ، محامی ، ارباب صنایعی و سائر بیکلرجه ذوات طرفندن امتثالانان بر عریضه احضار اولونوب مشروطیت طلب ایدلمشدر . تونسلیلری تمیل ایدن ٢٧ ذات تونس امیرینه بو عریضه یی تقدیم ایتک ایچون انتخاب ایدلمشیلردر . امیر هیئت قبول ایتش ، عریضه یی او قومش ، وسمی داخلنده چالیشمه یی وعده ایتمشدر .